

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002520

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-06-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №211 від 17.07.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єсауленко Павло Михайлович

2. PAVLO M. YESAULENKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-9454-1759

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 01-07-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8833

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.01

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглих.
2. Criminal liability for violation of the statutory rules of relations between military personnel in the absence of subordinate relations.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі розглянуто підходи до вирішення актуального для юридичної науки науково-прикладного завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробці комплексної науково-правової характеристики кримінальної відповідальності за порушення статутних правил взаємовідносини між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглих, кваліфікації та покарання за вчинення цього суспільно небезпечного діяння, а також підготовці пропозицій *de lege ferenda* з удосконалення чинного кримінального законодавства України та практики його застосування. У першому розділі роботи, з використанням історико-правових засад становлення та розвитку відповідальності за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин

підлеглості, а також порівняльно-правового методу аналізу кримінального законодавства України та окремих зарубіжних країн доведено, що досліджувана проблема має тривалу історію розвитку, яка сягає корінням у часи Київської Русі. У подальшій трансформації військово- кримінального законодавства України під впливом різних правових систем відбувалася поступова кристалізація норм, спрямованих на врегулювання відносин між військовослужбовцями та встановлення кримінальної відповідальності за їх порушення. У часи Української Народної Республіки та Української Держави військове законодавство активно розвивалося, з'явилися норми про відповідальність за військові злочини. У радянський період було систематизовано та конкретизовано норми, що регулюють відповідальність за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Порівняльно- правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн демонструє різні підходи до криміналізації порушень статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями. Але, попри певні відмінності, простежується загальна тенденція до посилення кримінально-правової охорони військової дисципліни й порядку у війську. Другий розділ дисертаційної роботи присвячено характеристиці об'єктивних ознак (об'єкта та об'єктивної сторони) складу ст. 406 Кримінального кодексу України. Сформульовано визначення родового та видового об'єктів вказаного складу військового кримінального правопорушення. Доведено, що використання таких категорій, як «цінність», «благо» та «інтерес» для характеристики об'єкта кримінального правопорушення має обмежений (звужений) характер і не може повною мірою охарактеризувати такий досить складний елемент, як об'єкт. Обґрунтовано, що кваліфікація за ст. 406 КК України можлива за наявності таких трьох умов об'єктивно-суб'єктивного характеру: якщо фізичне чи психічне насильство над потерпілим вчинено у зв'язку з виконанням ним обов'язків військової служби; якщо кримінальне правопорушення не пов'язане з виконанням потерпілим обов'язків військової служби, але в момент його вчинення або він, або винний перебували при виконанні цих обов'язків; якщо кримінальне правопорушення вчинено не у зв'язку і не при виконанні обов'язків військової служби, але було пов'язане з проявом явної неповаги до військового колективу. Доведено, що під зброєю слід розуміти виключно вогнепальну стрілецьку та холодну зброю, яка є штатною для відповідного військового підрозділу. Удосконалено поняття використання зброї як способу вчинення вказаного кримінального правопорушення, під яким слід розуміти наступні випадки: використання зброї за цільовим призначенням (постріл з автомата, удар ножем); використання зброї в інший спосіб (удар прикладом автомата); загроза негайного використання зброї за цільовим призначенням. Проаналізовано та зроблено висновок, що слід розуміти під тяжкими наслідками цього кримінального правопорушення За результатами проведеного аналізу законодавцю запропоновано в якості *de lege ferenda* внесення змін до ч. 1 ст. 406 чинного КК України У третьому розділі встановлено ознаки суб'єкта та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 406 КК України. Проаналізовано систему ознак особи та доведено, що суб'єктом військового кримінального правопорушення, передбаченого ст. КК України, є військовослужбовець, який поряд із загальними та спеціальними ознаками суб'єкта є рівним за військовим званням і займаною посадою з потерпілим та не має право віддавати накази потерпілому й вимагати їх виконання. Наголошено, що суб'єктивна сторона ч. 1 ст. 406 КК України характеризується умисною формою вини й лише у виді прямого умислу. При цьому винний усвідомлює, що він порушує чинне законодавство України, яке регулює суспільні відносини у сфері несення військової служби, завдаючи побої чи вчиняючи інше насильство, а також порушує права людини на честь, гідність, тілесну недоторканність, і тим самим усвідомлює, що його дії є суспільно-небезпечними та протиправними.

2. The dissertation proposes approaches to solving a scientific and applied task relevant to legal science, which consists in substantiating the theoretical foundations and developing a comprehensive scientific and legal characteristic of criminal liability for violating the statutory rules of the relationship between military personnel in the absence of subordination, qualification, and punishment for committing this socially dangerous act, as well as preparing *de lege ferenda* proposals to improve the current criminal legislation of Ukraine and the practice of its application. In the first section of the dissertation, using the historical-legal aspect of the formation and development of liability for violating statutory rules of relations among servicemen in the absence of subordination, as well as the comparative- legal method, using the criminal legislation of Ukraine and certain

foreign countries, it is emphasized that liability for violating statutory rules among servicemen has a long developmental history tracing back to the times of Kievan Rus. In the further transformation of Ukraine's military-criminal legislation under various legal system influences, there was a gradual crystallization of norms aimed at regulating relations among servicemen and establishing criminal liability for their violation. During the period of the Ukrainian People's Republic and the Ukrainian State, military legislation actively developed, including norms on liability for military offenses. During the Soviet period, there was further systematization and specification of norms regulating liability for violating statutory rules among servicemen in the absence of subordination. A comparative-legal analysis of Ukrainian and other countries' legislation shows different approaches to criminalizing violations of statutory rules among servicemen. Despite differences, there is a general trend towards strengthening the criminal-legal protection of military discipline and order. The second section of the dissertation is devoted to the characteristics of the objective signs of the elements of Article 406 of the Criminal Code of Ukraine. Definitions of the generic and specific objects of this military criminal offense are formulated. It is proven that the use of categories like "value," "good," and "interest" to describe the object of a criminal offense is limited (narrow) and cannot fully characterize such a complex element as the object. It is substantiated that qualification under Article 406 of the Criminal Code of Ukraine is possible if three objective-subjective conditions are met: if physical or psychological violence against the victim is committed in connection with the performance of military duties by the victim; if the criminal offense is not connected with the victim's performance of military duties, but either the victim or the offender was performing these duties at the time of the offense; if the criminal offense is unrelated to military duties, but involved an overt display of disrespect towards the military collective. It is proven that "weapon" should be understood exclusively as firearms or melee weapons standard for the respective military unit. The concept of weapon use as a method of committing the specified criminal offense has been improved to include the following cases: 1) use of a weapon for its intended purpose (firing a gun, stabbing with a knife); 2) using a weapon in another way (hitting with a rifle butt); 3) the threat of immediate use of the weapon for its intended purpose. The analysis and conclusions include understanding what constitutes serious consequences of this criminal offense. Based on the analysis, legislative de lege ferenda proposals are suggested to amend part 1 of Article 406 of the current Criminal Code of Ukraine. In the third section, the features of the subject and subjective side of the criminal offense specified in Article 406 of the Criminal Code of Ukraine are established. A system of personal characteristics is analyzed, and it is proven that the subject of the military criminal offense under Article 406 is a serviceman who is of equal rank and position as the victim and does not have the authority to give orders to the victim or demand compliance. It is emphasized that the subjective side of part 1 of Article 406 of the Criminal Code of Ukraine is characterized by intentional guilt and only in the form of direct intent. In this case, the offender realizes that they are violating current Ukrainian law governing social relations in the field of military service, causing beatings or other violence, and understands that they are violating the rights to honor, dignity, and bodily integrity, thus recognizing the social danger and illegality of their actions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Єсауленко П.М. Вчинення іншого насильства як спосіб порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Наукові перспективи. // Б. 2024. № 6(48). С. 623-634.

- 2. Єсауленко П.М. Суб'єктивна сторона порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості. Наукові перспективи. //Б. 2024. № 7(49). С. 1028-1040.
- 3. Єсауленко П.М. Кримінальна відповідальність за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості: порівняльно-правова характеристика за кримінальним законодавством України та певних зарубіжних країн. Юридичний науковий електронний журнал. // Б. 2024. №6. С. 292-294.
- 4. Єсауленко П.М. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності підлеглості: проблемні питання кваліфікації. Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції: Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 17 лютого 2023 р. С. 75-78.
- 5. Єсауленко П.М. Вплив нестатутних взаємовідносин між військовослужбовцями на воєнну безпеку України. Кримінально-правова охорона безпеки людини, нації, світу; фундаментальність, трансдисциплінарність і ноонауковість убезпечення: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 17 травня 2024 року. С. 243-246.
- 6. Єсауленко П.М. Становлення та розвиток відповідальності за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості у XI-XVI століттях. Збірник наукових праць за матеріалами III Міжнародної наукової конференції. Розвиток наук в умовах нової реальності: проблеми та перспективи. Ужгород, 04 жовтня 2024, С. 96-98.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000959

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харитонов Сергій Олександрович

2. Sergiy O. Kharytonov

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2975-1743

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлов Юрій Володимирович
2. Yurii V. Orlov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1981-0794

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Храмцов Олександр Миколайович
2. OLEKSANDR M. KHRAMTSOV

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0137-2626

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оробець Костянтин Миколайович
2. Kostiantyn M. Orobets

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8783-3950

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гальцова Вікторія Володимирівна

2. Victoria V. Galtsova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0700-427X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шепітько Михайло Валерійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шепітько Михайло Валерійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна